

Załamanie handlu zagranicznego Ukrainy

Tadeusz Iwański

17 marca Państwowy Komitet Statystyki Ukrainy opublikował dane dotyczące handlu zagranicznego, z których wynika, że w styczniu br. eksport ukraińskich towarów na rynki UE spadł o 31%, a do Rosji o 60% (w porównaniu do stycznia ub.r.). Całość ukraińskiego eksportu towarów w styczniu obniżyła się o 31%, import zaś skurczył się o 33,4%. Największy spadek eksportu zanotowały obwody doniecki i ługański, odpowiednio 64,3% i 96,6%, gdzie z powodu działań wojennych wstrzymana została praca wielu przedsiębiorstw przemysłu metalurgicznego i węglowego.

Komentarz

- Dane za styczeń świadczą o gwałtownym pogłębieniu się negatywnych tendencji w ukraińskim handlu zagranicznym obserwowanych już od lipca 2014 roku, które drastycznie przyspieszyły pod koniec zeszłego roku (w grudniu eksport towarów spadł o 32%, import o 34,4%). W całym 2014 roku ukraiński eksport towarów obniżył się o 13,5%, import zaś o 28,3%. Za spadki w 2014 roku odpowiadał przede wszystkim kurczący się handel z Rosją – import z tego kraju spadł o 45%, eksport o 35%. W tym okresie eksport do UE wzrósł jedynie o 2,6% (31,5% udział w strukturze eksportu Ukrainy), w tym do Polski o 4%, pomimo jednostronnego przyznania przez UE w kwietniu ub.r. tak zwanych autonomicznych preferencji handlowych, zgodnie z którymi wiele ukraińskich towarów obłożonych jest zerową stawką celną. Choć w ub.r. Ukraina zanotowała dodatnie saldo obrotów handlu zagranicznego w wysokości 3,8 mld USD, pozytywny efekt wynika jedynie z szybszego tempa spadku importu niż eksportu.
- Główną przyczyną spadku eksportu z Ukrainy jest załamanie produkcji przemysłowej na ogarniętym wojną Donbasie, który dotychczas odpowiadał za czwartą część ukraińskiego eksportu. Spadek wydobywania węgla (-22%) i produkcji stali (-17%) doprowadziły do załamania przemysłu metalurgicznego, którego udział w strukturze eksportu z Ukrainy jeszcze w 2013 roku wynosił 25%. Inne przyczyny to szereg ograniczeń handlowych nakładanych w minionym roku przez Rosję na produkty z Ukrainy, a także zaostrzająca się konkurencja oraz spadek cen stali i rudy żelaza na rynkach światowych. Spadek eksportu do UE spowodowany jest dodatkowo niewystarczającym przeorientowaniem ukraińskiej produkcji na unijne rynki, nie wszyscy bowiem ukraińscy producenci zdążyli dostosować standardy do wymogów UE oraz zbudować sieć kontrahentów. Jednocześnie dane o produkcji przemysłowej i eksporcie z Donbasu, jakkolwiek jedynie szacunkowe z powodu niemożności prowadzenia dokładnej statystyki, mogą świadczyć

o tym, że potencjał spadku został lub wkrótce zostanie wyczerpany.

- Załamanie ukraińskiego eksportu pogorszy kondycję gospodarczą Ukrainy i obniży wskaźniki makroekonomiczne. Ukraińska gospodarka tradycyjnie jest zorientowana na rynki zagraniczne, eksport w minionych latach tworzył ok. 50% PKB. Mniejsze wpływy z eksportu pomaga pokryć dewaluacja ukraińskiej waluty, jednocześnie jednak podnosi ona koszt towarów importowanych lub zawierających składniki sprowadzane z zagranicy, co pogłębia zubożenie społeczeństwa, a wraz z nim ogranicza popyt wewnętrzny.